

MAHINACIJE REPUBLIKANSKE POLITIČNE MAŠINE.

THE PRIDE PRAY STARI GARDI REPUBLIKANSKE STRANKE.

Obravnava proti Wheelerju prične prvega septembra.

Chicago, Ill. — Kongresnik John Nelson, vodja kampanje konference za progresivno politično akcijo, obtožuje republikansko stranko, "da prostituirajo justični departament v politiki," ker sili, da prične obravnava proti senatorju Burton K. Wheelerju dne 1. septembra. Na ta dan je imel Wheeler prirediti volilno kampanjo v govoru o Bostonu. Ampak senatorju so povedali, da mora na dan priti k obravnavi zaradi obtožbe, da je zlorabil senatorski urad.

"Akcijska montanška okrožnica javnega pravdnika proti senatorju Wheelerju za prvega septembra pove jasno, da se justični departament zlorabi kot priročnik republikanske narodnega komiteja v tej kampanji," je rekel kongresnik Nelson.

"Senatorja Wheelerja so obtožili sredi razgaljanja justičnega departamenta in justičnega tajnika Daughertyja na podlagi skupaj zmašene evidence," je nadaljeval Nelson. "Senator je zahteval obravnavo že od meseca maja. Ko je senator Wheeler naznanil, da prične govorilno kampanjo v Bostonu na Delavski praznik, tedaj so ga povabili za ravno isti dan."

"Republikanska stranka ni mogla preprečiti senatorja Wheelerja, da nadaljevanjem preiskave proti justičnemu departamentu na podlagi skupaj zmašene obtožbe, zato zdaj skuša mu preprečiti, da predloži dejstva o korupciji ljudstva na ta način, da prične obravnava proti njemu sredi kampanje."

Nelson pravi dalje v svoji izjavi, da ga je senat s 56 proti 5 glasovom spoznal nekrivim, ko je sprejel poročilo Borahovega komiteja in tako zbral madož obtožbe proti njemu.

"Razna poročila iz Montane, ki govore," je govoril kongresnik Nelson, "da so republikanski narodni komiteji, justični departament in bakreni interesi spravili roko in zemljo na noge, da sodnik ne vrže obtožbe radi pomanjkanja dokazov. Poročila pravijo, da bi interesi izdajali velike vsote denarja, da dobe evidence."

PREVIDNOST NAPRAM KO. PARJEM.

Millstadt, Ill. — Vodstvo tukajšnje banke je postalo zelo previdno, odkar se množe ropi v južnem Illinoisu. Vrata banke so vedno zaprta. In kadar kdo hoče vstopiti v banko, mora potrkati na vrata. Nato pride uslužbenec in se prepriča, kdo trka na vrata. Če je oseba zaupljiva, potegne ključ za vrvice in vrata se odpre. Poleg je nastavljen še poseben stražnik z lovsko puško. Vodstvo je razdelilo lovke puške tudi po bližnjih trgovinah. Tako preiskujejo vodstvo banke prvega obiska tujca.

50 BUJLJEV PŠENICE NA AKER.

Mitchell, S. D. — V okraju Bon Homme se nabirajo kolonije menonitov. V tej koloniji so pridelali od 40 do 50 bujelijev pšenice na akru in od 90 bujelijev ovsu na akru. Menoniti so poznani kot zelo dobri poljedelci.

Radio fotofil je še vedno misterij.

Jenkins bo poskušal dobiti v zraku druge simbole, katere bo primerjal s prvimi.

Washington, D. C. — C. Francis Jenkins, izumitelj aparata, s katerim sta on in astronom Todd ujela in fotografirala misteriozne glasovne simbole zadnje dni, ko sta eksperimentirala s "depešami" z Marsa, je naznanil v sredo, da ponovi eksperiment. Ako se mu posreči dobiti enake simbole na filmu, tedaj je verjetno, da prihajajo iz oddaljenega in doslej neznanega vira. Prvi simboli so še vedno zagonetki. Film je dolg 35 čevljev. Simboli sestojajo iz črt in figuric, ki so podobne človeški glavi. Kaj naj to pomeni? Odkod je to prišlo? Zvedenci, ki se razumejo na tajnopise, so zdaj na delu. Med temi je tudi William F. Friedman, tajnopisni ekspert signalnega zbora v zvezni armadi.

"Možnost je, da so ta znamenja posledica kakšnega lokalnega vmešavanja v radio valove, čeprav smo doslej verjeli, da sprejemni aparat, ki je visoko intenziviran, odbije vsako tako vmešavanje," je pripomnil Jenkins.

Znanstveniki v Washingtonu so previdni in hočejo s ničemer opogumiti domnevnosti, da so simboli prišli z Marsa.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Republikanska politična mašina je začela delati intrigo.

Dawes je odprl podpornik odprte delavnice.

Zmaga tekstilnih delavcev v Pattersonu.

Slamnat glasovanje daje La Follettu šestino število glasov.

Usoda Loeba in Leopolda je v rokah sodnika.

Fotografirani simboli so še vedno zagonetka za učenjake.

Inozemstvo.

Končno glasovanje v nemškem parlamentu odgodeno radi novih kravalov v zbornici.

Herriot je zmagal na čeli črti; zasedanje parlamenta zaključeno.

Ameriška letalca odgodila polet v Kanado radi viharja.

Japonski znanstvenih napoveduje nov pretres.

Angličanska cerkev morda sprejme evolucijo za svojo doktrino.

Polet okoli sveta.

Vihar na morju je zadržal letalon.

Na krovu križarke "Richmond", 28. avg. — Smith in Nelson sta odločila polet čez zadnjo divizijo Atlantskega oceana na jutri jutraj, če bo kaj boljše vreme kot je danes. Letalca sta bila sredi informiranja, da se je pojavil hud morski vihar v pasu, katerega morata prečkati na poletu iz Grenlandije v Kanado.

OBDOBJENEC NA SMRT JE SKUŠAL POBEGRITI.

Štirje stražniki obtoženi.

Montreal, Que. — Giuseppe Serafini je bil obsojen na višice s pet drugimi tovariši, ker so umorili bančnega sira. Dobil je v ječo fine žage in pile in v ponedeljek je prežagal omrežje na oknu, da pobegne. Pilezal je še čez zid, ko so ga prijeli. Zaradi poizkusa bega pridejo štirje stražniki pred sodišče, ker so zanemarjali svoje dolžnosti.

PAROBRODNA VOZNA SE BO ZNIZALA.

Chicago, Ill. — Nastala je govorica, da bodo nekatere parobrodne družbe znizale vozno v Evropo. Nekateri potniki drugega in tretjega razreda so zaradi te govorice odložili potovanje v Evropo na kasnejši čas. Govorice o znizani vozni so neutemeljene.

DAWES PODPORNIK ODPRTE DELAVNICE.

KOT TAKEGA GA PRIPOROČAJO PRIVATNI BIZNISNI INTERESOM.

Dobro je, da se je to povedalo.

Washington, D. C. — V Detroitu izhaja list "Detroit Saturday Night". Ta list je prinesel na prvi strani v številki, v kateri zagovarja odprto delavnico, napad Chas. Dawesa, podpredsednika kandidata republikanske stranke na unijsko delavnico. Trgovska zbornica Združenih držav je kupila en milijon iztisov te številke, da jo najbrž razdeli med podjetnike, profesionalne stavkarske in druge delavcem sovražne elemente in petolinke kapitalistov.

"Dawes On Union Rule" je napisal nad izjavo, katero je podal podpredsedniški kandidat republikanske stranke v teku govora v klubu (Union League Club) v New Yorku dne 22. februarja 1923.

V tem govoru je Dawes direktno priporočal, da se nastopi proti delavskim organizacijam. Tako je govoril malo prej, preden je s svojim prijateljem Daughertyjem odšel v Florido, da se tam dogovorita, da napravita priključek na Hardinga, da se naj kampanja za njegovo ponovno izvolitev vrši na podlagi vprašanja odprte delavnice in sodnijskih prepovedi proti delavskim organizacijam.

Detroitski list je porabil to Dawesovo izjavo za svoj članek "Socialism sledi zapeti delavnici." Članek pravi, da je imenovana La Follette predsedniški kandidat povzročila, da postane odprta delavnica politično vprašanje. Na to članek nadaljuje, da je bila konvencija v Clevelandu konvencija zaprte delavnice. Predsedoval ji predsednik organizacije strojnikov, ki je zelo agresivna organizacija in pridružila se ji je socialistična stranka. Na konvenciji so imeli glavno besedo delavski voditelji. Članek nato povdarja, da zaprta delavnica vodi v socializem.

Urednik je dve koloni posvetil Dawesu, da ga priporoči kot koristnega človeka za privatne biznisne interese.

NOVA IZNAJDBA V FOTOGRAFIJI.

Slike v barvah se lahko pošiljajo kot brzojavke na veliko randaljo.

New York, N. Y. — American Telephone in Telegraph kompanija naznanja, da so bile poslano slike v barvah iz Chicago v New York. Slike v barvah so bile poslane v aparat za odpisovanje v Chicago in so bile razvite v New Yorku v manj kot eni uri v originalnih barvah.

Poslani je bilo tri fotografije slike in vsakikrat je bilo poslano omrežje samo ene slike. Fotografija se je poslala kot bela in črna podoba. In ko so v New Yorku imeli vse tri fotografije, so napravili iz njih originalno sliko.

PROHIBICIJA JE RAZKAČILA BOGOVE.

Tucson, Ariz. — (Fed. Press.) — Prohibicija je udarila tukajšnje Indijance rodu Papago s dvojno sušo. Indijanci so imeli že od nekdaj navado, da se delajo iz zelja in jagod piščo, kateri pravijo "tistvin". To piščo so navadno darovali svojemu bogu dekja. Prohibicija je ustavila izdelovanje "tistvina" in letos je pritanila silna suša na indijanski rezervaciji — prava suša, ki že letos na polju v nič. Indijanci pravijo, da se je bog dekja razsrdil, ker ne dobi več "tistvina" in je zapri pipe v oblakih.

Slamnat glasovanje.

La Follette je povsod močan s svojimi glasovi.

Chicago, Ill. — Čikaški dnevniki vodijo običajno slamnat glasovanje, ki so del njihove kampanje, da pokažejo volilec odkod "vleče veter". Tako glasovanje za kandidate navadno ne pomeni nič, ker ni nobene kontrole in vsak list poskrbi, da ima njegov kandidat največ glasov. Sedanja glasovanja so pa toliko zanimiva, ker kažejo veliko število glasov za Folletta.

Hearstov "Herald-Examiner" vodi glasovanje po wardah v mestu Chicago. Rezultat do četrtke jutraj je bil sledeči: Coolidge 1477, La Follette 1380 in Davis 514. V 21. wardi ima La Follette večino, dobil je 123 glasov, Coolidge 114 in Davis 113.

"Tribune" je pa šla na lov na slamnate glasove naravnost v Wisconsin. La Follettevo domačo državo in v treh dneh je dobila sledeči rezultat: La Follette 2336, Coolidge 1759, Davis 443 in Foster 59 glasov. Na temelju tega rezultata zaključuje "Tribune", da bo La Follette imel v Wisconsinu 74.000 glasov večine nad vsemi ostalimi kandidati.

Des Moines, Iowa. — Eden voditelj Coolidgeve volilne kampanje v Iowi je te dni vprašal 72 farmerjev za slamnat glasove. 71 farmerjev je glasovalo za La Folletta, 1 pa za Davisa.

Katoliška organizacija za otroško delo.

"Central Catholic Society of America" se je začela proti amandamentu za prepoved otroškega dela.

Allentown, Pa. — Katoliška organizacija "Central Catholic Society of America" je na svoji tunkajšnji konvenciji, ki je bila zaključena 27. t. m., sprejela resolucijo, v kateri se izreka proti amandamentu zvezne ustave za prepoved otroškega dela. Smisel resolucije je, da so otroci "na boljem", če delajo v svojem prostem času.

TRANSATLANTIŠKI PARNIK V HUDEM VIHARJU.

Potniki ranjeni, eno osebo je pogoltnil ocean.

New York, N. Y. — Silen vihar je zajel parnik "Arabie", lastni na White Star družbo, ko se je nahajal pred Nantucketom. Valovi so vrgli eno streljajo v morje, več kot sto potnikov je bilo ranjenih. Parnik je končno dospel v pristan. Največjo škodo je napravil velik val, ki je zajel parnik od desne strani. Val je odnesel nekaj čolnov in stresel ladjo od zdolaj do vrh njenih jadrnikov. Razno pohištvo je frkalo okoli in poškodovalo potnike.

Ob tem času so se nahajali tudi drugi parniki v viharju, ki pa niso tako trpeli kot "Arabie", kajti noben ni bil zadet od strani in od izredno velikega vala. Kadar ladja prejme tak sunek od strani in od sprejda, ne obstane nihče na nogah, ako ni privezan ali če se ne drži dobro in prikašuje udarcev. Dobri krmarji ognejo ladijo, ako je le mogoče, da jo ne zadene vala udarcev, če pravočasno opazijo prihajajoči val. Od izurjenosti in pažnje krmarja je precej odvisna varnost vsake ladje v hudem viharju.

AKO BO KAJ POMAGALO.

Centralia, Ill. — 12-letna Gladys Hurd je poslala trem ženam grozilna pisma. Ujeli so jo in nje na mati jo je vprilo treh žen prav dobro naklestila s žibo, ki jo ima vedno pri rokavih.

Pametni ljudje pravijo, da bi dober poduk več izdal kot palica.

VREME.

Chicago in okolica: V soboto nestabilno in vroče. Južno vreme, najbrž deževno. Solnce izide ob 6:10, zaide ob 7:32.

NOVA KRIZA V NEMŠKEM PARLAMENTU.

Glasovanje je odgodeno do danes. Vlada je izjavila, da vseeno podpiše pakto, če jih zbornica sprejme ali ne. Trije komunisti vršeni iz zbornice.

HERRIOT JE ZMAGAL NA ČELI ČRTI IN ZASLEDI NJE PARLAMENTA JE KONČANO.

Berlin, 28. avg. — Končno glasovanje o Dawesovem načrtu in dodatnih pogodbah ter zakonih v zvezi s načrtom je bilo včeraj odgodeno do jutri. V zbornici so bili novi kravali, ki so zavlekli debato.

Zbornica je včeraj sprejela načrte in pakte pri drugem štanju s 248 proti 174 glasovom. To glasovanje je pokazalo, da ima vlada zelo malo upanja na dvotretjinsko večino, ko pride do končnega glasovanja. Vlada je včeraj naznanila, da vseeno podpiše londonski protokol v soboto, če ga zbornica sprejme ali zavrne. Ako bo vlada poražena, tedaj bo parlament razpuščen in vrile se bodo nove volitve, katere najbolj zahtevajo socialisti.

Nemiri v zbornici so dosegli višek anochi, ko so komunisti obnovili obstrukcijo. Zbornični predsednik je izključil tri komuniste od seje. Ko so komunisti niso zmanili za predsednikov odlok, je predsednik čez pet minut naznanil, da so trije komunisti izključeni od dvajsetih sej. Ker so komunisti še niso hoteli odstraniti, je predsednik vzel izpraznjeni zbornici in nato je prišlo do tektivov. Komunisti so odšli prepevaje "Internacionalo".

Pariz, 28. avg. — Francoski parlament je včeraj končal svoje zasedanje in odšel zopet na počitnice. Pred zaključkom je bil ratificiral lozansko mirovno pogodbo s Turčijo.

Herriot je ostal zmagovalac na čeli črti. Parlament ga je pooblastil, da lahko podpiše vse londonske zaključke in sklepe nove pogodbe v Ženevi. Herriot odpotuje v Ženevo prihodnji ponedeljek; tam se snide s MacDonaldom in drugimi predstavniki lige narodov, ki bo imela svoje letno zborovanje.

Parlament ostane na političnih tri mesece. Ves ta čas bo imel Herriot proste roke. V tem času se bo Francija bavila s vaškimi vprašanji varstva, vojaške kontrole Nemčije in medzvezniških dolgov. Vojaška izpraznitev Dortmundu in ekonomska izpraznitev Porurja se tudi izvrši v tem času. Zunanji urad je naznanil danes, da francoske čete zapuste Dortmund prihodnji tork.

ANALFABETI VOLIJO, DRUGI NE VOLIJO.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Analfabetizem (nepismenost) bo kmalu imel nevaren vpliv na predsedniške volitve v Združenih državah, če se inteligentni volilec kmalu ne zdravi. Tega mnenja je miss Belle Sherwin, predsednica Lige volilk, ki opozarja na dejstvo, da je pred štirimi leti samo 49 odstotkov volilnih opravičencev oddalo svoje glasove za predsedniške kandidate. Obenem opozarja, da je v Ameriki 4.300.000 analfabetov, ki imajo volilno pravico.

"Politični bosje z lahkoto kontrolirajo glasove nepismenih volilcev pri vsakih volitvah, dočim pismeni volilec ostanejo v velikem številu doma na volilni "dan", je rekla miss Sherwin.

STESER SEDANJE DRUŽBE OBDOBJENEC NA OSEM LET.

Madison, Wis. — Henry E. Rohlf, bivši bančni predsednik v Haywards, Wis., je bil obsojen na osem let ječe v Leavenworthu, Kans. Obsojbo je izrekel sodnik C. Z. Luse. Rohlf se je priznal krivim, da je poveril banki več kot \$200.000.

Japonski učenjak napoveduje nov potres.

Tokijski seizmolog pravi, da se katastrofa pred enim letom ponovi. Ljudje so v strahu.

Tokijo, 8. avg. — V ponedeljek 1. septembra poteče leto dni, odkar je Japonsko zadela največja nesreča v njeni zgodovini. Potres in požar sta uničila Tokijo in Jokohamo ter nebroj manjših mest. In ravno za prvo obletnico, ko se bo Japonska spominjala stotisočev mrtvih, je napovedana nova in enaka katastrofa — ne od kakšnega šariatana, marveč od učenjaka, čigar beseda nekaj velja.

Ninzo Matsumura, profesor znanosti na cesarski univerzi in vodilni japonski seizmolog (potresoslovec), je danes naznanil, da potres, ravno tako močan kot laniški, obide Japonsko še te dni. Središče potresa bo blizu Tokija. Ljudje so valed tega naznanila silno razburjeni.

Tokijo, 28. avg. — Silne povodnji, ki trajajo že nekaj dni v več krajih Japonske, so naredile neizmerno škodo. Delavka biva liča v tovarniškem okrožju Tokija so poplavljeni. Poljeja poroča, da je 7300 hiš deloma pod vodo. V gorah Hakone so se odplule ogromne plasti zemlje in 30 vsaj je zasutih. Mnogo ljudi je izgubilo življenje.

V Kakodatu je izbruhnil požar in 98 hiš je agorelo do tal.

Evolucija postane cerkvena doktrina!

Angličanska cerkev sprejme nauk o evoluciji na versko resnico.

London, 28. avg. — Konferenca modernih cerkvenjakov na Oxfordu se bavi s vprašanjem evolucije kot doktrine angličanske cerkve. Dekan Inge katedrale sv. Pavla je včeraj izjavil: "Današnja heresija je jutrišnja ortodoksija", kar pomeni, da to, ki se danes smatra za krivoverstvo, bo jutri verska resnica.

Kanonik E. V. Barnes iz Westminstera, noveizvoljeni škof v Birminghamu, je tudi dejal, da angličanska cerkev v splošnem osvaja nauk o evoluciji življenja in človeka.

TIHOTAPSKO ŽGANJE JE EKSPLODIRALO.

Arestantje ujeti kot v pasti.

Detroit, Mich. — Na zapadni strani mesta je eksplodiralo tihotapsko žganje na policijski postaji, ki je bilo zaplenjeno pri raznih tihotapeh in tam hranjeno za evidenco.

Plamen se je takoj razširil po tleh in zapri arestantom izhod. Policaji so morali bresti gorele žganje, da so odprli eelle. Nekateri arestanti so se lahko bežali sami, nekatere so pa morali nesi. Dva arestanta sta bila tako obžigana, da sta umrla, petnajst arestantov je pa zadobilo težke opekline. Tam kjer so eelle, je samo en izhod.

24 KVORTOV PIVA V TEDNU NA OSEBO.

Winnipeg, Man., 28. avg. — Kanadska provinca Manitoba je pred nekaj meseci s splošnim glasovanjem zavrgla prohibicijo in sprejela sistem prodajanja pijač pod vladnim nadzorstvom. Vladna komisija je včeraj objavila naredbo glede prodajanja piva. Naredba določa, da se pivo lahko prodaja v steklenicah in sodčkih ne pa v vrčih ali kozarcih. Osebe, ki hočejo kupiti pivo, morajo dobiti posebno dovoljenje, ne smejo pa kupiti več kot 24 kvortov piva v tednu ali 72 kvortov v mesecu.

Potres na Islandiji.

Kopenhagen, 28. avg. — Potresni sunek, ki je trajal 10 sekund in kateremu je sledil naval vode na suho, je danes obiskal Reykjavik in Hafnord na Islandiji, kjer sta se mudila ameriška letalca Smith in Nelson.

PROSVETA
GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se na vračajo.
Naročnina: Zedinjena država (taven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.
Naslov na vsa, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.
"MEMBER of THE FEDERATED PRESS"

DENARNA MOŠNJA SE LETOS NE NAHAJA V TAKO UGODNI POZICIJI KOT PRED ŠTIRIMI LETI.

Velika denarna mošnja v Wall Streetu je bila zadovoljna pred štirimi leti. Prav zanesljivo je vedela, da bo prodrla republikanska stranka na celi črti, dasiravno ji je bil kandidat demokratične stranke tudi všeč, čeprav se demokratje takrat še durgljali pesmico o ligi narodov, kot edinem sredstvu, ki ohrani mednarodni kapitalizem pri krepkem življenju.

Letos je položaj izpremenjen. Privatnim bizniškim interesom v Wall Streetu sta oba kandidata všeč: republikanski Coolidge in demokratični Davis. Ampak oba sta ugrožena, kajti nasproti jima je kandidat konference za progresivno politično akcijo — La Follette in njega podpirajo razne delavske in farmerske organizacije, ne pa predstavniki mednarodnega kapitalizma.

Pred nekaj meseci je Wall Street živel še v nadi, da bodeta La Follette in Wheeler prejela tako malo glasov, da jih ne bo vredno še šteti.

Odkar je pričela kampanja, je Wall Street spoznal, da se je položaj precej spremenil in da bo najhujši boj med La Follettom in Coolidge, ki je Wall Streetu najbolj pri srcu kot razumnik, ki bo znal tako voditi posle, da bo Wall Street lahko zadovoljen z njimi.

Nehota priznavajo podporniki Wall Streeta, da bodeta La Follette in Wheeler prejela veliko glasov. Ali koliko? To je uganka tudi za Wall Street, obenem pa zanj tudi velika skrb.

Wall Street stavi največje upanje v Dawesa, ki je podpredsedniški kandidat republikanske stranke. Njegova naloga bo, da bo slikal na shodih, kako prihaja rdeča poplava socializma. Drugi republikanski agitatorji bodo vse stare laži o socialistih. Seveda najbolj priljubljeni bodo "šlagerji", da hočejo socialisti uvesti svobodno ljubezen, delitev imetka, da bodo lenuhi živeli na troške onih, ki delajo. Vse grehe kapitalizma bodo podtikali socialistom in se pri tem na govorniškem odru obnašali po klovnško, kot je bila navada Billy Sundayja, kadar je preobračal grešne ljudi, reševal njih duše, da je rešil svoje telo.

Denarja za volitve ima Wall Street na razpolago kot toče. To so pokazali dogodki, ki so se odigrali, ko sta republikanska in demokratična stranka pričeli s kampanjo. Take prireditve stanejo denar. In kadar Wall Street troši denar, ve zakaj ga izdaja. Wall Street izdaja denar, da bodeta izvoljena Coolidge ali Davis, za La Folletta ga nima. In to je prav.

To so pojavi v začetku volilne kampanje. Prihodnji mesec se bo delovanje Wall Streeta in njegovih podpornikov še povišalo. Vrhunec bo pa doseglo v oktobru, to je v zadnjem mesecu pred volitvami.

Agitatorji Wall Streeta bodo "rdečega parklja" naslikali v tako živordečih barvah, da se bodo posedujočemu razredu strahu tresle hlače. To bo zadnja karta, ki bo izigrana, preden pojdejo volilci na volišče. S to karto mislijo zmagati privatni bizniški interesi, ki imajo svoj glavni stan v Wall Streetu. To zadnjo karto bodo spremenjale gorostasne laži, ki imajo namen zbegati ljudstvo. Posebno tik pred zaključkom volilne kampanje je treba pričakovati najbolj hladno preračunjene in lisjaške poteze, ker se Wall Street lahko posluži brezličnega telefona, da zmeša ljudstvo.

Zavedni delavci in farmerji se ne bodo dali zbegati z lažmi in obrekovanji. Njih orožje bo resnica. Z resnico bodo lahko nastopili proti lažem in obrekovanju, z resnico bodo lahko uničili vpliv, ki ga je dosegla neresnica.

Volilni boj bo letos oster in menda takega volilnega boja že ni bilo, odkar je bil Lincoln izvoljen predsednikom Združenih držav. Na eni strani bo zbrana vsa denarna moč, na drugi strani pa ljudstvo, ki nima proti denarni mošnji postaviti drugega v boj kot razsodnost in resnico.

Mogoče se tudi letos zgodi, da bo resnica premagana. Ampak resen poizkus je bil napravljen, da zmaga resnica v interesu delovnega ljudstva. Ustvarjena je bila trdna podlaga, da se bo resnica še nadalje bojevala, dokler ne zmaga, z njeno zmago se pa prične graditi nova človeška družba, v kateri ne bodo več otroci delavnega ljudstva stradali in morali že v najnežnejši mladosti hoditi v tovarne na delo, da lahko drugi odraščeni ljudje, zdravi in krepki, ki pripadajo k gospodujočemu razredu, prežive svoje življenje v razkošnosti, objestnosti in lenarstvu.

SLIKE IZ NASELDIN.

Browder, Ky. — O uspevanju na društvenem polju nimam kaj poročati, kajti tu ni več kakor pet Slovencev, kar mislim, da je tudi vse v južno zapad. Kentuckyju. Toliko da obdržimo društvo, katero pripada Slovenski narodni podporni jednoti in se sestaja največ iz družine Višič. Ljudje bi morda mislili, da je po celem Kentuckyju odprta delavnica, kar pa moram ovrčiti.

Tu v 23. distriktu rudarske organizacije je organiziranih od dvanajst tisoč premogarjev, kateri se nahajajo na stavki že od 1. aprila. Premogarski baroni skušajo na vse načine, kako bi nam valili takozvan "1917 scale", plačilno lestvico iz leta 1917. To jih je imelo! Prvo so poskušali premogarski baroni od Hopkins Co., kjer so bili rudarji organizirani šele pred 4 ali 5 leti. Posrečilo se jim ni. Koncem junija so pričele posamezne kompanije, zlasti Union Co., z odprto delavnico, in kakor sem se informiral predzadnji teden, ko sem bil na distriktnem uradu ter se sešel s poslanci od nekoga lokala iz Union Co. Vprašal sem, koliko je resnice, da je začela majna v njih okraju obratovati pod odprto delavnico. Rekel mi je, da se res pričeli, ali da se jih je iz vrst stavkarjev le malo izneverilo. Povedal je, da njih lokal šteje 180 članov, od katerih se pa še deset ni vrnilo delat, da ko bi ne bilo organiziranih stavkarjev z druge strani reke Ohio, namreč iz Illinois in Indiane, pa bi ne bilo nikakega obrata. Od tam, je rekel, da jih je kakih petdeset, ki so po večini prinesli unijske karte v žepih.

Prvi teden v avgustu so se sešli zastopniki od Western Kentucky Coal Association v Louisville in sborovali približno en teden. Prišli so do zaključka, da pričnejo z odprto delavnico po celem distriktu. Ljudje so govorili, da bodo podpisali, pa je ravno obratno. Sedaj so pretrgali vse stike z United Mine Workers of Americe.

Na 16. avgusta, ko sem prišel na pošto, sem videl, da ima več njih liste v rokah. Videli sem, da je "Greenville Leader", ravno tisti list, kot sem ga videl pred par meseci, ko so prvič začeli z odprto delavnico v Hopkins Co. Takoj sem si mislil, da najbrž že so pet kaj nameravajo, ker so začeli list deliti zastojni. Vprašal sem za izdajo in nato v nji bral, kako priljubljen in hinavsko moleduje, kakšna revščina jim preti in dosti drugega svažanja. A to da ni po njih krivdi, oni so jako dobri za delavce, ali sedanje plače, da ne morejo priznati, ako nečesto obratovati rudnikov pod izgubo. Poglejmo nekoliko, kaj piše kapitalistični list, ki bi rad prevrnil delavce. Začenja tako-le:

"Mnogo rudnikov v zapadnem Kentuckyju je zaprtih in bodo tako ostali, dokler bodo rudarji poslušali nasvete mednarodnih uradnikov rudarske organizacije, kateri pozivajo rudarje v Zapadnem Kentuckyju, naj ostanejo doma, dokler operatorji ne podpišejo medzne pogodbe, da plačajo iste mezde rudarjem kot so plačevali zadnje leto. Podjetniki pa ne morejo operirati rudnikov in plačevati iste mezde kako zadnje leto."

Podjetniki v dolgem poročilu pokazujejo, da so zelo trdovratni. Pokazujejo na zadnjo konferenco, ki so jo imeli pred 1. aprilom s rudarji in naglašajo, kako prijateljska je bila ta konferenca. Sploh venomer zatrjujejo, da so veliki prijatelji rudarjev, ampak take mezde pa le ne morejo plačati kot so jo lansko leto, zato, ker je dosti premoga na trgu in ne morejo sedaj produciranega spraviti na trg po isti ceni kot zadnja leta. Vsak operator to naglašaa, ampak tega nikdar ne pove, kako visok je njegov profit in če se tudi nekoliko zniža radi prevelike zaloge na trgu, da mu še vedno ostane visok ter vedno prikrit.

V dotičnem članku so podjetniki tudi udarili po mednarodnem vodstvu rudarske organizacije, na katero bi radi zvrgli vso krivdo radi zastanka v premogarski industriji v zapadnem Kentuckyju. To je njih že poznana taktika. Kentukiške rudarje imenujejo prijatelje, mednarodno vodstvo in vse druge organizacije pa sovražno. Očividno namen je, da bi ustvarili predsodke med rudarji v Kentuckyju proti drugim in jih ločili od njih, ter potem ločene toliko lažje in nemoteno izkoriščati. Vendar opetovano naglašajo, da so prijatelji napram rudarjem v Kentuckyju, pa žal, da jim

je, ker ne morejo plačati mezde kot lani.

Na 20. avgusta je dobil vsak rudar plamo na pošti, v katerem je bil poziv, da se pripravi za delo na 23. avgusta. Zraven je bil na malem lističu priložen seznam nove plačilne lestvice, z "malenkostnim" znižanjem samo za 43 odstotkov. Med drugim se v pozivu naznanili, da je "njih želja, da ostanejo prijateljski odnosi med njimi in rudarji." Odrredbe radi dela, da ostanejo kakor sedaj, ampak plačilna lestvica nikakor ne more biti višja kot v novembru leta 1917.

Podjetniki so najbrž mislili, da so rudarje že dosti iztrudali, ker tudi pozimi že ni bilo skoro nič dela. Ampak mislim, da so se zmotili. Po mojem delavci niso nič na slabšem kot so bili prve dni aprila, zato ker večina ni imela takrat nič in sedaj ravnotako nima. Kakor vidim, so sedaj bolj vztrajni kot so bili v začetku stavke, čeprav je delavstvo tu še precej versko. Za organizacijo so vendar dobri. Pa dobri so tudi za Lewisa, predsednika organizacije rudarjev, ki ga imajo tu za boga. Tako je vsaj omenjal neki pridigar, da z njegovo pomočjo bomo zmagali. Lewis, da je evangelij božji (Gospel of God).

Tu je precej veliko pripadnikov takozvanih "holy rollers", ki bi jih mogli po pravici imenovati sveti norci. Pripadnike te zablodene verske sekte sem večkrat opazoval na sestankih, ki se vršijo vsaki večer v hosti na prostem. Naj bo dosti za enkrat. Sedaj smo bili v nekaki defenzivi, ali sedaj, ko so nam poslali ultimatum, bo treba pa v ofenzivo. Morda poročam drugi teden, koliko premoga smo proizvedli. Pozdrav čitateljem Prosvete! — Tony Semec.

Latrobe, Pa. — Ravno pošiljam narodnino za Prosveto, naj torej nekoliko opišem tukajšnje razmere. Ker je to moj prvi dopis, se torej priporočam, da ga ne spravijo v tisti pošastni koš. Z delom gre slabo kakor povsod po tovarnah. Po nekaterih obratujejo po štiri in pet dni, samo ena je še, ki dela vsaki dan. To je Vulcan Mould and Iron Co., ali še ta obljubljuje kmalu počitnice. Druge tovarne še počiva kakih osem mesecev.

V tem mestu smo naseljeno samo tri slovenske družine. Dne 21. avgusta je bila v okolici huda nevihta z nalivom kake štiri ure skupaj. Celo mesto je bilo v temi, ker so bile poškodovane električne napeljave. Treščilo je v zvonik poljske katoliške cerkve, kar pa ni povzročilo posebno velike škode.

Najlepši pozdrav naročnikom! — Mrs. Mary Fradel.

Burke, Idaho. — V tukajšnjem rudokopu, last Hercules Mining Co., je dne 21. avgusta plast ubila rojaka Filipa Snajderja, doma nekje od Lokev na Hrvaškem v Jugoslaviji. Dokler je živel, mi je pravil da ima več sorodnikov v Ameriki, pravega naslova pa pri njem ni našel. Pravil je, da ima tudi društvo. Več let je živel v Roslyn in Cle Elum, Wash. Mogoče ima tam koga, da bi se zavezal, da bi njegovi sorodniki dobili zanj odškodnino. Po zakonu države Idaho, bi morala družba plačati \$4000 zanj njegovim sorodnikom. Do 25. septembra dam o tem pojasnila, ako kdo želi, po tem času grem v stari kraj. — Tony Iskra, Burke, Idaho.

Burke, Idaho. — Naznanjam rojakom v Združenih državah žalostno novico, da smo izgubili rojaka Filipa Snajderja, doma iz starega kraja, nekako 10 do 15 kilometrov blizu Reke na Hrvaškem. Tam zapuška očeta, tu pa mislim, da ima brata nekje v Kaliforniji in sestro tudi nekje v Ameriki. Njegov prejšnji dom v tej deželi je bil v Roslynu, Wash., kar smo izvedeli z nekaj pisem in naslovov.

Bil je moj prijatelj in sodelavec tu v Burke, zato opišem, kako se je zgodilo. Ko sva z dvema tesarjema (timber men) in Loucom Majdetom pomagala opirati takozvani "race" celi dan do treh in deset minut popoldne, smo, predno smo šli domov, vzdignili 10 čevljev dolgo "cap". Pri tem pa se je utrgala majhna plast kamenja in padla na glavo mojemu prijatelju Filipu Snajderju, tako da ga je od ene strani udaril kamen, od druge pa les. Bil je skoraj na mestu mrtve. Plast kamenja je bila od 6 do 7 palcev debela in čevlji in pol dolga. Zraven sva bila še dva Slovenci in dva druga, pa k sreči, se nam ni pripetilo nič hudega. Gotovo ne vem, ali je bil pokoj-

Meteoriti.

Kam greš, ženska?

Moralisti, ki so ljudem začrtali "pravo pot", si pulijo laso in brke. Ljudje hodijo po vseh potih, samo po "pravi" ne. In kaj šele počenja ženski svet. Neka Kanadčanka je obošila svoja dva otroka. Neka Američanka doji poleg svojega otroka še mladega medveda, katerega ji je soproj prinesel z lova. Na Portugalskem je v enem mesecu 19 deklet umorilo svoje nezveste ljubimce.

V Loeb-Leopoldovem procesu so bile na dnevnem redu stvari, o katerih ni javnost čisto nič izvedela. Mlada morilec nista le morila za kratek čas, temveč sta tudi spolno perversna, abnormalna. Ko je državni pravdnik razpravljal pred sodiščem o podrobnostih te bolezni, je sodnik porval navzoče ženske, naj se odstranijo. Ali so se odpravile? Kaj še! Približno tisto ženo in deklet se ni zmenilo za sodnikov poziv. Hotelo so silišati podrobnosti. Sodnik je bil prisiljen, ukazati policajem, naj s silo izenejo ženske iz dvorane.

Moralisti, pulite si laso in brke! Človeška družba je bolna. Ali imate zdravilo? Povejte ga! Ne bo nič! Poznamo vaša tisoč in tisočletna mazaštva.

Zip, zip!
Listi poročajo, da so radio operatorji v Kanadi ujeli tajinstveno "depeho", ki je morda prišla z Marso. Depeha se glasi: Zip, zip, zip, zip!
Gospodje, to je pomota! Depeha ni prišla z Marso, pač pa iz Lemonta. Pravilno se glasi: Čip, čip, čip, čip!

Is povojne blaznice.

Ker se nori ves kapitalistični svet, ni nič čudnega, če se je postavil na glavo tudi neki baptistovski pridigar z imenom O'Farrell v Buttu, Mont. Ko je zadnjo nedeljo pridigal v cerkvi, je imel poleg sebe opico, katero je držala njegova hčerka na vrvi. Mož je kazal na opico in smejil nauk o evoluciji, češ: "Poglejte, ljudje božji, ali je to vaš Adam!" Opica se je pa menda razrdila radi ponižanja, ker jo je pridigar kazal oslom v človeški podobi, pa se je parkrat zagnala proti njemu. Pridigar je moral kival odstraniti

in dejal je, da v bodoče bo imel nasopano opico.

Ali je potrebna kaka pripomba? Ne!

Mimogrede.

Dnevi, ki so pravkar odšli, so baje bili paši dnevi. Kdo si je neki to izmislil? Bil so komarji vi dnevi. Upam, da se nikdar več ne vrnejo. Z veseljem podpisujem odredbo zdravstvenega komisarja: Smart komarjem!

Konferenca.

V starem kraju se kmalu vrši konferenca, na kateri bo Jugoslavija razdeljena v avtonomne države. Ker je potrebno, da je konferenca v popolnoma nevtralnem kraju, se vrši na Kleku.

Kolikor je že znano, je predimnarni program razdelitve sledeči: Radič in Kočevje dobijo svojo republiko, Slovenija bo pepežova država, Srbija ostane kraljevina, Bosna bo pašaluk in Macedonija postane komitadževina (neke vrste sovjetska republika). Tedaj bodo vsi zadovoljni — do božiča.

Da, da, da!

Čenjeni K. T. B.! — Večkrat čitam o evoluciji in argumente za in proti. Nekateri naši prijatelji odločno zanikajo sorodstvo s šivalmi. Naša ljuba živa govorica pa dokazuje, da so nam šivali vedno na jeziku. Ali ni to znak sorodstva?

Naprimet: požrešen je ko volk, divji ko lev ali krotak ko jagnje, zvit je ko lisjak, molčč kakor riba, lepa je ko grlica ali reba, poje ko slavček, krvolocen je kakor tiger, umazan ko svinja, strpen ko kača, len je ko krava, vleče se ko polž, zvest je kakor pas, plazi se ko mačka, dela kakor konj, neumen je ko osel, marljiv ko mravlja itd. — Kaj pravite na to? — Peter Medved.

Harmonija.

Freshville, Wis. — Čenjeni pisec "Meteoritov"! Naznanjam ti, da tukaj smo vsi za združenje, razen rojaka Kosirja. Rojak Kosir pravi, da enkrat pa let gre v cirkus, dvakrat pa v cerkev in to mu zadostuje. — Pozdravljam vse rojake, razen rojaka Kosirja in vam želim obilo dežja kot ga imamo mi, slava Bogu in sv. Golcu. — Tony Smith (prej Kavč).

VZGOJA POHABLJENIH OTROK.

Glasom Bureau of Education je že petnajstletica zveznih držav potom posebnih zakonov poskrbelo za vzgojo pohabljenih mladine. Sedmerica izmed teh držav, namreč California, Connecticut, Iowa, Massachusetts, Nebraska, Ohio in Wisconsin, so ustanovile državne šole za vzgojo pohabljenih otrok. Šest držav, namreč Illinois, Michigan, Minnesota, Missouri, New Jersey in New York, dajejo državno podporo za ustanovitve posebnih razredov za take otroke. V državi Vermont sme šolska oblast poskrbeti za podučevanje pohabljenih otrok pri njih doma. V državi Oregon morajo šolski okraji, kjer živi eden ali več pohabljenih otrok, poskrbeti za njihovo vzgojo "na način, ki je najbolj primeren za napredovanje njihove splošne vzgoje ali državljankega oziroma poklicnega znanja". — F. L. I. S.

NAJVARNEJŠE MLEKO.

Materam se vedno priporočam, naj rabiyo le pasteurizirano mleko za svoje dete, oziroma, kjer pa ni dobaviti, naj ga same pasteurizirajo. Kaj pravzaprav pomenja "pasteurizirati"? Dasi beseda je precej visokodoneča, vendarle označuje nekaj precej enostavnega. Bila je skovana na čast očeta moderne bakteriologije, Louisa Pasteurja. Pasteurizacija, ako je primeren aparat na razpolago, ni nič bolj komplicirana kot kaka izmed raznih kuharskih opravil, ki jih opravlja vsaka gospodinja. Srha pasteurizacija je, da se ubijejo škodljive bakterije, ki se nahajajo v mleku. Nalga se je, da se mleko zagreje do temperature 145 Fahrenheit (63 Celcius) in ostane pri tej vročini za 30 minut, pomreje vse klice, ki povzročujejo bolezn. Ako se obtem mleko takoj ohladi in se obtem pred nadaljnim onesnemanjem, se sme smatrati, da dotično mleko ne vsebuje nikake nevarnosti za zdravje. Mleko, ki je bilo stti za zdravje, je torej najvarnejše pasteurizirano, je torej najvarnejše mleko, ki ga je mogoče rabiti. — F. L. I. S.

PIŠMA NA POŠTI

V Chicago imajo: Matija Jerina, št. 32, Kristina Krona, št. 39, Ivan Randić, št. 72, Rudolf Stefina, št. 94 in Stefan Tkalec, št. 97. Pisma dobite na glavni pošti v veži s A-dama ceste. Poleg tekoče številke povejte kraj, odkoder pismo pričakujete.

Delavske novice.

(Federated Press.)

Zaposelnost v Massachusettsu.
— Več ko 170.000 mezarjavcev, ki so bili zaposleni v delavskih tovarnah na vzhodnem obrobju leta 1923, je bilo brez dela, kakor javlja glavni department za delo v državi poročila za mesec julij. To pomeni, da je zaposelnost bila 25,6 odstotkov v 16 mesecih.

Prečna tedenska mezda je bila koncem julija \$27,21 za ženo in \$15,33 za delavca.

Varne v Mobilu se odpirajo.
New Orleans. — Vest iz Mobilja, ki se glasi, da so ondote ženske delavke, ki so zaprle vrata 14. julija in vrgle 200 denarjev na cesto, zopet odprte.

Cooperative čeških delavcev.
Cleveland. — "Workingmen's Cooperative Co. v Clevelandu, ki so ga organizirali češki delavci leta 1912, ima danes 1100 članov. Ta združba prodaja mleko, maslo, jajca, krompir, krompirjevo kašo, krompirjeve krompirje, ki so bili vrnjeni v obliki odpadka.

Demovi rudarjev.
Brady, W. Va. — V nedeljo 31. avgusta bodo tukajšnji rudarji izbrali novo dvorano, ki je bila zgrajena na mestu, kjer je zgorela stara, katero so zažgali privatni lastniki.

Stavka klobučarjev.
Orange, N. J. — Štiristo klobučarjev je zastavkalo v tukajšnji klobučarski delavnici F. Berg & Co.

Mehički stavkarji zmagali.
Mexico City. — Generalna solidarnostna stavka v Orizabli je privedla do zmage tekstilnih delavcev, ki so dobili vse, kar so zahtevali.

Coolidge se še upira priznanju Rusije.

PAK TRGOVINA Z RUSIJO SE VSEENO RAZVIJA.

Rusija je naročila tisoč traktorjev.

New York, N. Y. — Coolidgeva stava se brani priznati Rusijo. Senatski odbor Zdrženih držav je naložil pet tisoč ton ameriških poljskih strojev in orodja za Rusijo. Najno naročilo je poslala trgovina Trading korporacije, ki edina agencija v Zdrženih državah, ki uvaža v Rusijo blago in izvažajo iz nje v Ameriko. Poljske stroje in orodja bodo poslali na parnik "Nobles", ki odpluje v Novorosijsk v Črnem morju. Naložili bodo tisoč traktorjev, razne dele za traktorje, kmetijske in druge drugega poljskega orodja. Naročeno blago se mi, da je vredno milijon dolarjev.

Te je največja odpošiljatev iz Amerike v Rusijo. Rusija je tudi prejela trpela zaradi suše. Hladno je bilo v nekaterih krajih. Volgi zelo slab. Sovjetska vlada se je zaradi tega odločila za nakup modernega poljskega orodja in strojev, da bodo kmetje lahko boljše obdelali zemljo. Orodje in stroje bodo prejeli v prihodnjih mesecih.

ČVORTOV PIVA JE DOVOLJEN NA TEDEN.

Se v Zdrženih državah, ampak v Manitobli.

Winnipeg, Man. — Nove regulacije in odredbe prepovedujejo prodajati pivo v sodih, pač pa do 12 ur popoldne. Prodajati pivo v steklenih, ker, ki imajo dovolj, da se pivo pije, imajo pravico kupiti vsaki teden 24 kvartov piva.

Zastoj v rusko-japonskih pogajanjih.

Peking 28. avg. — Rusko-japonska konferenca je prišla v zadnji radi oja na otoku Sahalin. Japonski zastopnik zahteva, da mora Japonci dobiti pravico izločanja oljnih vrelcev na Sahalinu, predno japonske čete izločajo otok, da smejo Japonci izločiti svoj program izločanja. In da ruski delavski zakoni ne smejo veljati v conah japonskih oljnih koncesij. Rusi zahtevajo izpraznitvev otoka, predno se more govoriti o petrolijskih koncesijah.

STRAŠNO, STRAŠNO, KAJ POBEŽITE PROLETARCI?

Ločena generalova žena ne more izhajati s \$400 na mesec.

Milwaukee, Wis. — Karolina Mitchell je ločena žena generala William Mitchella. Poleg sebe ima prehraniti še tri otroke. Njeno privatno premoženje znaša \$46.000 v obveznicah in \$1.500 v delnicah.

Karolina se je pritožila na sodišču, da ne more izhajati s \$400 na mesec in da naj sodišče prišli njenega soprega, da ji bo plačeval več na mesec. Karolina meni, da potrebuje \$1.000 na mesec, da lahko prehrani sebe in tri otroke.

Karolina pravi, da mora plačati \$250 stanovanja na mesec. Njeni hčeri, stari 14 in 18 let, se učita jahati, kar stane denar in se spodobijo za hčeri generala. Starejša odide kmalu na Vassarjevo učilišče, kar bo zopet stalo denar.

General bo moral adaj dati odgovor, kako on potroši svoje dohodke, da se vidi, ako se še kaj ženi nakaže, da bo lahko izhajala.

Well, well, kako bi na pr., ako bi proletarske žene tožile podjetnike, da naj plačajo njih soproge boljše, ker ne morejo izhajati z zaslužkom, ki ga prinesejo možje domov. Vzrokov za tako tožbo imajo gotovo več, kot generalova žena. Njih hčere se ne uče jezdit, pa na Vassarjevo učilišče tudi ne pohajajo, ampak morajo delati v tovarnah, da pomagajo k prehranitvi družine. Ali bi bili tudi podjetniki v tem slučaju pozvani na sodišče, da dokazujejo, da se njih profiti tako majhni, da ne morejo poboljšati delavcem mezde? Najbrž bi se kaj takega ne zgodilo, akotudi živimo v republiki, v kateri se vsi ljudje rode s enakimi pravicami, ker je uveden kapitalistični gospodarski sistem.

MAGNUS JOHNSON TRDEN IN ODLOČEN.

Minneapolis, Minn. — Zvezni senator Magnus Johnson ne bo nikoli odpadel od kmečkodelavske stranke, niti ne bo glasoval za reakcijskega kandidata, če bo zanesena predsedniška lavolitev v kongres. To je jasno povedano v izjavi, ki jo je objavil senator v odgovor na kampanjski govor kongresnika Thomasa D. Schalla. Ta je njegov nasprotnik v borbi za senatsko službo in je zatrnil, da je kmečkodelavski kandidat povedal, komu bo dal svoj glas, če pride do predsedniškega zastanka.

"Če bi se pripetilo kaj nepričakovane, in prišlo do tega, da bi mi bilo izbrati med Charlesom W. Bryanom in Charlesom G. Dawesom, potem bi jaz glasoval za Bryana, ker je ta bolj progresiven kakor Dawes."

"Sem pa za La Folletta in Wheelerja in upam, da bosta izvoljena brez omenjenega kontesta," je še pristavil.

"Pa da me razumete prav. Jaz nisem za Bryana. Sem pa za La Folletta in Wheelerja. Toda če pride do izbiranja med Bryanom in Dawesom, potem bom pa jaz glasoval za Bryana."

Pred kratkim je senator Johnson v Montevideju pripomnil sarkastično, da bi bil pripravljen iti z republikansko stranko, če bi očiščila svojo hišo. Ker pa je to nekaj nemogočega za republikansko stranko, potem tudi ni misliti, da bi on kdaj postal republikanec.

Schall je hlastnil po tej izjavi, jo pregnetil tako, da je izgledalo, kakor da se pripravlja Magnus Johnson za vstop v republikansko stranko, ter potem obdoli senatorja, če, da se je prišel Johnson prilivati republikanski stranki.

Senator Johnson je zavrnil potem svojega tekmeča ter izjavil, da se ne misli nikoli in pod nobenimi pogoji priključiti republikanski stranki. Nazadnje pa je še hudo prijel Schalla radi zavijanja resnice.

Senator je rekel: "Če bi nastal zastanek, bo izbera med Wheelerjem in Dawesom ali Bryanom, kolikor se to tiče senata. Jaz bom seve glasoval za Wheelerja. Ali če bi bila izbira med Bryanom in Dawesom, potem bi brez vsakega obotavljanja oddal svoj glas za prvega."

"G. Schall se hudo moti, če pravi, da se bojim poraza. Odkar sem se vrnil iz Washingtona, sem bil vedno na poti. In zato sem lahko uverjen, da bo kmečkodelavska volilna lista zmagala v Minnesoti s pretežno večino."

LISTNICA UREDNIŠTVA.

M. P. — Kakšne nagrade? To je konfiteer ali obujanje kosa, ko se človek pripravlja, da gre v samostan. — Podravl

BERGERJEVO DELO V KONGRESU.

Washington, D. C. — Socialistični kongresnik Victor L. Berger je predložil svojim volilcem v petem wisconsinakem volilnem okraju poročilo o svojem delu v kongresu.

Kongresu je predložil več predlog, med katerimi je bila tudi zahteva, da se revidira versalliska mirovna pogodba in da se ustanovi sklad, ki naj služi, da si opomore nemška industrija. Zahteval je, da se mirovna pogodba tako revidira, da bo soglašala s štirinajstimi točkami bivšega predsednika Wilsona. Predložil je predlogo za preklic zakona proti špijonaži, dalje resolucijo, da Francija prične odplačevati dolg Združenim državam mesto, da vzdrža polovico Evrope do vrata oborožene. Predložil je tudi resolucijo, da kongres skliče ustavno konvencijo.

Berger je še predložil predloge za nacionalizacijo ameriških železnic, telefona, brzojava in rudnikov, ustanovitev trgov za poljske proizvode, dalje predlogo za odkup naravnih virov bogastva, katerih so se postilisti privatni monopoli. Priporočal je penzijo za stare delavce kot za vojne veterane na podlagi posebnega zavarovalnega sistema za starost. Večkrat je tudi govoril v kongresu in bilal hinavščino starih političarjev in njih slepoti, napram razmeram, ki jih ustvarja industrijski boj v življenju.

Anatole France nevarno bolan.

Tours, Francija, 28. avg. — Prosluli francoski pisatelj Anatole France je bolan že tri dni in njegovi prijatelji so v velikih skrbih.

Izkoriščanje rude v Grenlandiji.

Kopenhagen, 28. avg. — Danska vlada je naredila načrt za sistematično raziskovanje rudnin v ledeni Grenlandiji v nadi, da najde tamkaj baker, svinec in premog v toliki množini, da se bo izplačalo rudarstvo podvzetje Ekspedicija eksplorirerjev in inženirjev odide v kratkem tja.

Vesti iz Jugoslavije.

Rudniška katastrofa v Krmelju.

V Krmeljskem rudniku, last v vojni obogatelega Jakila, se je pripetila dne 2. avgusta ponoči težka nesreča, ki je zahtevala 10 rudarskih življenj. Ponesrečeni rudarji zapuščajo 6 vdov in 8 otrok, starih do 5 let. Sirote ne bodo poznale očeta, ne bodo šutile očeto ve ljubezni, zato, ker je bila lastniku Jakilu eksploatacija rudnika prva in edina skrb, ni ga pa brigalo, da bi bilo rudarstvo življenje zavarovano pred katastrofami, ki jih hočejo sedaj opravičiti s dežjem, nalivom in vremenskimi neprilikami.

O katastrofi so izdali uradno poročilo, ki glave:

V okolici Šent Janja je 2. avg. svedel od pol 18. do pol 19. ure vladalo silno neurje. Utargal je oblak, voda je pridrla iz vseh bregov, napolnila grape in jarke ter poplavlila dolino. Jarek od Štrasberk-šahla proti separaciji, ki je v poletju večinoma suh in le ob deževju odvajja nekoliko vode, je narasel v silen hudournik, trgal je zemljo in zlasti tamošnje nasipe, podri vse mostiče in pred izlivom v potok Hinje udri v delavnice, električno centralo in strojarno. V delavnice je vdrla voda skozi okna in nanosila v nje blata, gramoza in drevenih koronin. Vsako delo v delavnici je bilo vsled tega izključeno. V strojarni so prišli stroji deloma pod vodo in so bili s blatom onečiščeni. — Vsled tega se je morala centrala in strojarna za nekaj časa postaviti iz obrata. Železnica, ki pelje od Štrasberk-šahla do separacije, je mestoma na 1 m visoko sprana.

Voda je udrla tudi v Štrasberk-šah z dneva, vendar ni napravila tu nobene posebne škode. Tam za posleni delavci so se lahko pravčasno rešili. Ta del jame je samo v najnižjih prostorih deloma poplavljen.

Mimo Venče. In Andreja-šahla pelje tudi jarek, ki ima po navadi minimalne množine vode. Ta voda je ujeta v lesene Hebove in odpeljana v letih preko nevarnega, raztrganega terena v Hinje-potok. V soboto je pridri z obojnih pobočij v jarek momentano toliko vode, da je niso mogli Hebovi odvajati. Nabralo se je toliko vode, da je prišla pri višje ležečem Venče-šahu v jame prodirati. Na-

dalje od Venče-šahla proti Andrej-šahu se je razila preko šlebov ter napolnila tam se nahajajoče vadišče. Ko je vodstvo rudnika opazilo, da preti za jama in v njej zaposlena oseba nevarnost, je poklicalo ob 18. uri vse delavstvo la jame ter ga zapostilo na površju pri vodoodvajalnih delih.

Ko je nevihta ponehala sta se podala v jama nadpaznik Trkovnik in paznik Karlič. Tedaj ni bilo še v jami nič posebnega opaziti in tudi vode še ni bilo mnogo, dasiravno niso delovali črpalnice vlad ustavitve obrata v centrall. Opačila pa sta, da preti nevarnost, da se udere betonski zid v progi ca. 8 m pod površino. Tu je nastal pred nekaj časom jamski ožen in se je s tem betonskim zidom zajezil. To mesto se nahaja pod nadzemeljsko ušedlino, v kateri se je nabrala voda. Nevarnost je bila torej za jama, če se zid poruči. — Vsled tega sta ukrenila, da posoveta potrebno številno delavstva, da ta zid zavarujeta.

Delavstvo se je baže spočetka branilo iti na delo, boječ se nevarnosti, ki mu je pretila, a po energičnem nastopu nadpaznika Trkovnika se je 13 moč odločilo iti s paznikom Karličem v jama. Prišli v jama, se podajo na delovni prostor, a predno so počeli s delom, se je momentano porušil omenjeni zid. Po tem je nastal tak puh, da je podri lesovje in averilali tračnice v obliki drke S.

Paznika Karliča in delavca Steklaslo je vrgel puh v stransko prgo, pri čemer sta bila razmeroma malo poškodovana in sta se mogla še sama rešiti. Franc in Alojz Pristav sta prišla pod lesovje, vendar se jih je moglo po daljšem opremem delu rešiti in sta bila v ponedeljek popoldne prepeljana v ljubljansko bolnico. Trije mrtveci, in to Martin Kane, Franc Keše in strelni mojster Jernej Rugelj so bili še v noči od sobote na nedeljo prenešeni na dan. Ko so Kešeta spravili izpod razvalin, je še nekolikokrat dihnil, pa že v jami umrl.

Reševalna dela so se morala nato ustaviti, ker je bila nevarnost za zaposlene, da se udere na nje lesovje, kamenje, železje, kar vse križema leži, in nadtem se soprota površju nabirana voda, koje odtok v jama se je začelno zadela, ni pa izključeno, da bi se pri odstranjevanju teh ruševin zopet odprli. Radi tega je bilo nujno potrebno; reševalna dela začelno ustaviti, dasiravno so bili deli teles 4 mrtvecev še vidni med ruševinami, in zavarovati zaposlene osebe proti pretečim nevarnostim.

Uradna odposlanca in pritegnjeni strokovni izvedence pa so si takoj pri prihodu ogledali kraj nezgode, se v prvi vrsti na podlagi kart, izpovedi vodstva in paznikov in ogleda prepričali, da je po njih mnenju izključeno, da bi bil še kdo živ v jami. Reševalna dela so se vrnila nadalje pod njih nadzorstvom. — Do 5. ure zvečer (pond. 4. avg.) je bil en nadaljni mrtveci rešen izpod razvalin in upanje je bilo, da bodo v noči vsaj še dve nadaljni trupli rešeni. U-pati je tudi, da bodo tudi ostali mrtveci vli v kratkem času spravljjeni iz jame brez posebne nevarnosti za pri teh delih zaposlene osebe.

Iz velikih posledic te katastrofe in iz dejstva, da so bili mrtveci in tudi oba živa rešena. Pristava skoraj nagi, se more sklepati, s kako silo in velikanskim zračnim pritiskom je udrla voda v jama. Ker sta pa nivoja vode nad zemljo in mesto vdora pod zemljo je kakih 8 m narazen, ni izključeno, da je bil ta silni puh in zračni pritisk posledica eksplozije. Kakor že omenjeno, je bilo z betonskim zidom zagrajeno podzemeljsko ognjišče, kakor se to večkrat v premogovnikih vrši. Ta zagrajeni prostor je bil napolnjen s plini in ko je voda vdrla vanj, je mogoče, da je nastala momentalna eksplozija in porušila zid. — Natančne preiskavi vodi predstojnik Okrožnega rudarskega strokovnjaka, S temi preiskavami bo dognan po možnosti vzrok nesreče in eventualne krivde. O preiskavi sestavljeni zapisnik bo šele podan natančno sliko o poteku nezgode.

Zapisnik se bo po izvršitvi preiskave v prepisu predložil. Smrtno ponesrečeni zapuščajo 6 vdov in 8 otrok, od kojih je eden rojen v letu 1911, ostalih 7 pa v letu 1920 in pozneje.

Ponesrečeni (smrtno) so: Martin Gane, Franc Keše, Jernej Rugelj, Ferdinand Lukeč, Martin Strojine, Franc Umek, Edvard Ojstrub, Franc Kavček, Martin Dolenšek in Martin Kos. Odgovorni obratovodja, rudniški razvatalj ing. Franc Červinka je bil za časa nesreče odsoten. Na-

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podporna Jednota

Inšerp. 17. junija 1907. v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-39 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Javničevalni odbor:
UPRAVNI ODESEK:

Predsednik Vincent Calmar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 1, Box 105, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vegrich, urednik glasila John Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

FOROTNI ODESEK:
John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenski, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, 2405 S. Hamila Ave., Chicago, Ill., John Terrell, Box 92, Hendersonville, Pa., John Gerich, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNISKI ODESEK:
OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrosi, Box 386, Mead, Kan., Pa. John Grisel, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Suler, Box 104, Grass, Kans., za jugozapad: Man Mara, Box 186, Ruhl, Miss., za severozapad: Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:
Frank Zalta, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5817 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združeni odbor:
Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

John Owen, 2639 W. 26th St., Chicago, Ill. Joe Shuk, 6454 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIKI: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, O. POZORI: Korespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uredu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNISKIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniške tajništvo S. N. P. J., 2657-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tišajo gl. izvrševalnega odbora in jednate vobse se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVE I Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zaltu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi pritožbi na gl. porotni odesk se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisni drugi spisi, naznanila, oglaš., naročila in spili vse kar je v zvezi s glasilom jednate, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

haja se je na dopustu in ga je nadomeščal obratovodja dnevnega kopa in nadnevni obratov, Franc Zupančič.

Za enkrat naj zadolžba, da objavimo uradno poročilo. Že danes pa približno: to uradno poročilo je tako prirojeno, da bi se ublažila krivda podjetnikova in krivda nameščenih obratovodij in paznikov.

Vsaj so rudarji prišli ob življenje vsled eksplozije, ne pa zato, ker je vdrla v rove voda. Pa tudi če bi bila električna centrala v resnici odpovedala, kdo je odredil, da so ostali rudarji kljub temu v jami? Neurje je divljalo nad Krmeljem v soboto popoldni, fote pri reševalnih delih pa je zgrabilo 10 rudarjev življenje.

Vlom v Stolicah. — V delavnico mehanika Matije Rozmana v Stolicah pri Ljubljani so vlomili neznan storilec ter pokradli raznega blaga v vrednosti 12.000 dinarjev. Tatovi so morali domače razmere dobro poznati. Doslej jim se niso prišli na sled.

Rop v Lažah. — Dne 5. avgusta je v Lažah neki okrog 30-letni možki napadel posestnice Marijo Koren v njeni hiši in ji odvezl srebrno uro z verigico ter žepni nož. Da je čimbolj ostraši, je pograbil tudi za kuhinjski nož, ki je

lelal v kuhinji na mizi. Po izvršenem napadu pa ga je vrgel nedaleč od hiše stran.

NAENANILO IN ZAHVALA.

S tušnim srcem naznanjam sorodnikom, znanem in prijateljem širom Amerike, da je preminul moj soprog oziroma oče

FRANC ANŽEL.

Dne 11. jan. t. l. se je vsula plast kamenje na njega v premo-gorovu, ter mu zlomilo hrbet, prepeljan v bolnišnico v Frontenac, Kans., ter operiran je bil a vse ni nič pomagalo. Umri je dne 15. avg., 1924, ob 1. uri jutraj. Pogreb se je vršil dne 17. avg. t. l. po katoliškem obredu v Frontenac, Kans. Pokojnik je bil član dr. Biser št. 228, SNPJ. in društva S. S. P. Z., ter član Zadrzne prodajalne. Prav lepo se zahvaljujem vsem članom obeh društev in prodajalne, ki so ga obiskovali v bolnišnici za časa njegove bolezni, ter za darovane vence in za obilno vdeležbo pri pogrebu. Nadalje se prav lepo zahvalim družinam: Anton Indihar, Mr. in Mrs. Martin Rogelj, Mr. in Mrs. Prelogar, Mr. in Mrs. Simončič, Mr. Anton Zupančič, Mrs. Deadlock, Mr. Anton Oražen, Mrs. Drenšak, Mrs. Naprudnik in Mrs. Najburg, za krasne darovane vence in šopke svečlih cvetlic. Zahvalim se vsem, ki so mi bili v tolažbo in pomoč v teh bitkih urah, in sploh vsem, ki so se v toliko velikem številu pogreba vdeležili. Pokojnik bil je rojen dne 24. aprila, 1874 v Trebnjem na Dolenjskem. V Ameriki je živel 23 let, ter zadnjih 20 let v državi Kans. Naš dragi soprog in oče počiva umiru in lahka naj bude tebi ameriška zemlja, naš spomin na te ostane za vedno med nami. Zalu-joči ostali: Ana Anžel, soproga Stefanija in Antonija, hčerke in Frank sinček. Val v Ringo, Kans. Brat Anton Anžel se nahaja nekje v New Mex., sestra Antonia Indihar v Feeler, Kans., popelubrat Anton Oražen, v Frontenac, Kans. in v stari domovini pa brat John Anžel in Jozef Oražen, ter Uršula Oražen, polubrat in polsestra.

Rad bi izvedel,

kje se nahaja Vincene Podobnik. Cenjene rojake širom Amerike prosim, če kdo ve za njegovo naslov, da mi ga naznanijo na moj naslov. Ako pa sam čita te vrstice, ga prosim, da se mi nemudoma priavi. Poročati mi imam več zelo važnih stvari. Rojakom se že vnaprej zahvalim za to uslugo. Moj naslov je: Mike Ferlin, P. O. Box 327, St. Michael, Pa. (Cambria Co.) (Ady.)

Potniki v stari kraj in emigrantje
i starega kraja potujite preko
EMIL KISS BANKIRJA
123—2nd Ave., New York
Denarne posiljitve — Dolarjih — Dinarjih.
Hranilni oddelk.
Javni notarski urad.
Pišite za informacije.

PRI VSAKI PRILIKI
če Vam je treba poslati denar v staro domovino bodisi v Dolarjih, Dinarjih ali Lirah,
če potrebujete nasvete za potovanje v domovino in nazaj v Ameriko, če hočete rešiti kako zadevo v starem kraju, uložiti ali dvigniti denar, ali
če se odločite Vaše prihranke tukaj obrestonosno naložiti, bodite svedri, da Vas bo domača Banka in ljudje, kateri poznajo Vaše potrebe bolje poslužili, kakor stranki; iz tega lahko pomnate, da se zamerote v vseh takih prilikah zaupno obrniti na

FRANK SAKSER STATE BANK,
82 Cortlandt Street New York, N. Y.

ZADRUGA.

Spisal Josip Stare.

(Dalje.)

"Ne bode tako hudo, ne!" tolaži ga profesor. "Le malo potrpite, dokler se privadite in seznanite. Meni se sicer ni smeti preležati potezati za Prnjavor, zakaj sam sem se tu poročil, torej bi morebiti pristrano sodil; ali zato imam, domači, nekoliko več veljave pri ljudeh, zato vam bodem dober mentor" v tukajšnjem društvenem življenju.

"No, no! Pazi, da nam ne bodeš kaj drugega, nego mentor", podraži ga Radinič.

Veselo natakne nabočnike svoje na nos, pogleda smehljaje zdaj jednega, zdaj drugega in pravi: "Jaz popolnoma zaupam gospodu Zagorskemu in nadejem se, da nas čim prej povede v 'društvo'; zato kličem: Bog poživi našega mentorja!"

"Živio naš mentor!" oglasi se Radinič in vsi trije trknejo s kozarci ter pokrepe novo prijateljstvo.

Zagorski ni mogel tajiti, kolikankoli je veselilo priznati prvenstvo in bil je čimdelj razgovornejši.

"Vidim v duhu lepe dneve," rekel je, "ki jih učakamo v krasnem našem Prnjavoru. Le ne vedni in spašeni ljudje morejo zasmejavati to prijazno mestec, kateremu čistega zraka še niso okužile velike tovarne, niti ne takovane kulturne navade in razvade okužile čistih sre poštenih njegovih stanovnikov. Da je Rousseau kdaj prišel v Prnjavor, našel bi bil v njem idealni človeške družbe, pa mu ga ne bi bilo treba iskati po gozdih med zverino."

Otok in Struga.

Spisal dr. Ivan Tavčar.

(Dalje.)

Na pragu pri vhodu je stala ženska, morda kakih deset let starejša od kontes. Bila je krasna! Okrog smejočega obraza so se jej vsipali kodrasti lasje, in bela obleka krog vitkega telesa dajala jej je prečuden vtis. Kakor podoba iz pravljice bila se je hipoma prikazala! V naročju nosila je polno butaro cvetja in rož, da je bila njena podoba še bolj poetična. Ali iz oči je šinil časih nenaraven ogenj, ki pa je takoj zopet ugasnil in zginit pred isto mrtvostjo, ki jo nahajamo v pogledu blaznih oseb. In blazna je bila tudi v istini.

Sladko-zvoneče se je smijala in njeno oko je z dopadajenjem zrla na tujki, ki sta tako nepričakovano vsilili se v njeno selišče.

III.

Kontesi, videč da je samo ženska, pomirili sta se takoj, dasi sta bili v prvem trenutku ne malo osupnjeni. Kontesa Serafina izpregovorila je srčno:

"Hoteli svi pogledati to kapelico!" Ali tujka se je vedno smijala, potem pa pristopila k njima, ter vestno opazovala njuno obrambo.

"In kako ti je ime?"
"Serafina!"
"In tebi?"
"Lucija!"

"In jaz sem Zora! Ali vaji sem težko pričakovala!"

Stopile so iz svetlača na dvorišče.

"Tiho sta prišli, kakor solnčni žarek! In tako bode nekega dne prišel tudi on! Tako tiho, kakor pade jesenski list od veje. Ali jaz ga bodem vendar takoj čutila in nasproti mu hitela! Sedaj pa pojdivo na vrt! Časih me boli glava, kakor bi mi razsajala huda nevihta po njej! Ali kako ti je uže ime?"

"Serafina!"
"In tebi!"
"Lucija!"

"In jaz sem Zora!"

Obmolnila je ter se tiha v dan smijala sama pri sebi. Tedaj pa sta kontesi videli, da je blazna. Plaho sta se spogledali, in v srečni čutili sta prvi kea, da se oddolili na današnji pot.

Obhodile so vse puste steze opuščenega vrta. Blazna baronica je trgala cvetje ter je metala v svoj naročaj. Vmes pa je govorila zmedene svoje besede.

Dosepele so konce vrta. Iz zida se je bil odkrušil velik kos, tako, da ga na tem mestu ni bilo težavno prekorati.

Zora je takoj splezala čez ozidje, ter hotela, da morati spremljevalki za njo. Zliljuje sta ubogali kontesi. Takoj za vratom na pogorakem poboji je tičala podružna cerkev. Okrog nje je ležalo malo in revno pokopališče.

"In kje si doma?"
"Na Otoku!"
"In ti?"
"Tudi na Otoku!"
"Ali imate lep vrt?"
"Imamo!"

"Pridem gledat! Kadar Konstantina doma ne bode, tedaj pridem! Da ne bode vedel! Tedaj pridem in po vašem vrtu bomo hodile!"

in strme poslušal ne vede, če se šali, ali res tako misli in čuti. Nagajiv je bil dovolj, da mu je na vsako stran vedel odgovoriti. Policemersko je torej izpremenil svoj obraz, držal se prav modro in rekel:

"Gospod, kar ginjen sem! Vaše besede mi dvigajo srce in ne bodem več tožil o usodi svoji. Človek nikdar ne ve, v katerem kotu sveta ga čaka sreča; čudna so pota modrosti božje!"

"Ne tako abstraktno učeno, gospodje!" oglasi se Radinič. "Naj bode Prnjavor, kakršnen hoče, nam je le na to misliti, kako si bomo čim prijetneje krajali čas, ki nam ga je prebiti v njem."

"Ta velja!" vzklikne Veselko. "Dobro bi bilo, da se kar takoj primemo dela. Najprej bi morali svojo družico pomnožiti. Pri železnici, kjer sem sinoči ostal, našel sem v gostilni orožniškega poročnika čisto samega. Njega bi mogli zvabiti k nam, in našel se bode še kdo."

"To ni tako lahko, kakor mislite," seže mu Radinič v besedo. "Z domačimi sinovi ni nič, ti so doma pri rodbini svoji. Toda k sodišču ima priti nov pristav, ta bi bi za nas, poznam ga, bila sva skupaj na vsenčilšču."

Nekoliko užaljen poprime Zagorski besedo:

"Spoštovanemu tovarišu mojemu, gospodu Radiniču, pozna se pač, da je tujec v Prnjavoru. Med domačimi sinovi je nekoliko prav veselih mladeničev, ki so se kakor mi likali v svetu na visokih šolah. Nič ne de, da so navadno doma pri svoji; v čitalnico le pridno zahajajo, mnogo zabav imajo po hišah pri znanih in sorodnikih svojih in dohajali bodo tudi k nam, kadar bodo zvedeli, kako in kaj."

"Vedno bolj," oglasi se ra-

destno Veselko, "torej čitalnico imate v Prnjavoru, in po hišah imate domačih zabav! Tu seveda bi človek našel tudi gospodičin, ali kako bi rekel!"

"Deklice, in še kakšnih!" zadovoljno poudarja Zagorski. "Naj vam povem še to, zadnjič je stari sodnik v čitalnici našel, da je v malem Prnjavoru ravno tristo deklic za močitev!"

"Tristo!" zakriči Veselko, kakor bi se ustrašil in skočil kvišku, da so mu nabočniki padli z nosa. Nato se obrne proti Radiniču, upre vanj debele svoje oči in reče: "Gospodine, bživa od tod!"

"Zame ni nevarnosti," pravi Radinič, "jaz sem že drugje odgan in moj tovariš, Milivoj Zagorski, zaročen je tudi že na pol. Pa to ostani med nami, drugemu ni treba o tem ničesar vedeti, ker mogel bi nam marsikako veselje skaziti."

"Tako, tako, molčimo o tem!" pritrdi mu Veselko, "ostanimo slobodni in bolje bode za nas. Saj prav za prav niti jaz nisem brez zavez, ali nikdar ne utegnem, da bi mislil nanje."

"Kdo ni brez njih!" tolaži Zagorski; "zakaj pa smo mladi? Samo na jeziku ni treba imeti, kar spada na dno srca. Za našega tovariša Radiniča se bojim, da ne bode mogel dolgo tajiti srčne svoje skrivnosti; prepogostoma dobi tisto lepo dišeča pisma v blede rdečem zavitku. Za takšna pisma imajo na tukajšnji pošti posebno bistro oči in to se potem hitro razglasi med 'lepim' svetom."

"Vidim, da je naš mentor skrben na vsako stran," priznava Veselko. "Veselim se, kako lepo nas bode vodil, toda moramo ga slušati. Zato bi gospoda Radiniča prosil, da bi tudi on bil oprezniji s zaljubljenim dopisovanjem svojim."

"Niš se ne bojte!" zavrača ji-

In zopet se je dobrodušno smijala. Korakale so čez pokopališče. Leseni križi so bili strohnili in kose so ležali po gomilah. V kotu za cerkvijo bil je otrokov grob. Nad njim v zidu je poganjal bezgov grm, napravljaj mu senco ter ga vsako spomlad obsuval s svojim dišečim cvetjem.

Zora pa je položila prst na ustni, ter izsula iz svojega naročaja cvetje na malo gomilo.

"Tiho, da ga ne prebudimo! Tu spi! Vzeli so mi ga in sedaj tu spi! Po zimi ga pokrije bela odeja, beli sneg, in vendar prspri tu vsako zimo!"

Tožna je nagnila glavo. "Vedno ne vesti, kako krasen je bil. Ali vzeli so mi ga, ter ga prinesli tu sem. In sedaj uže tako dolgo spi. Pa vajaj se prebudi, vajaj mi je to povedal brat Konstantin, in brat Konstantin ve vse!"

Potem so se zopet povrnila na vrt. Zora je zamisljena stopala pred njima.

"Nekaj me peče okrog srca in glava me vedno boli. Če solnce sije ali dežuje, glava me vedno boli!"

"Ko so dospeli do vrtnih vrat, kjer je železna ograja mejila vrt od dvorišča, vprašala je zopet:

"Kako je uže tebi ime?"
"Serafina!"
"In tebi?"
"Lucija!"

"Vidiš Lucija, vzeli so mi ga, ter ga dejali v zemljo. Ali veruješ, da se prebudi, in da se povrne zopet k meni? Ali to veruješ, Lucija?"

In ostro je uprla oko v dekleta.

"Jaz ne vem," odgovorila je Lucija tresoče.

"Ti ne veš! Ti ne veruješ! Moj Bog! in ti, ali veruješ?"

"Jaz," dejala je Serafina, "jaz verujem!"

"Jaz tudi verujem, jaz tudi!" In veselo ali skrivnostno je pristavila: "Pa prišel bode tudi moj Milan! Ali o njem vama ne smem ničesar povedati, ker Konstantin pravi, da svet ne sme vedeti, da se imava rada, moj Bog, tako rada!"

"Medve moravi sedaj domov!" izpregovorila je Lucija boječe, ko so stopile iz vrta na dvorišče.

Ona pa je tužno pobesila glavo.

"Vedve gresti — a jaz ostanem sama!"

In še bolj mrtvo jej je postalo oko in pri sebi je ponavljala:

"Sedaj gresti! sedaj gresti!"

Tedaj pa je skozi vrata pri dvorišču pridrl baron Konstantin. Pred hlevom je ustavil kočeno, penasto svoje živinče. Nekje iz hleva je prikruval kruljav hlapec, ter prevzel gospodovega konja in ga odpeljal.

Baron se je ozrl po dvorišču. Zapazivši tujki pokrila mu je mračna senca obraz.

Urno je pristopil k družbi, ter si odkril glavo. Kontesama je zalila rdečica lice in v zadregi sta bili.

"Vidite, to je brat Konstantin!" vzkliknila je baronica Zora. "In ta, Konstantin, je Serafina, in ta Lucija! Danes sta prišli, in z mano sta po vrtu hodili!"

Nobedna črta se mu ni premaknila na zarjavlem obrazu. Oke njegove je mrtvo zrla čez tujki, kakor da bi ju tu ne bilo.

"Hoteli sta pogledati to bivališče, kontesi, dejal je s komaj zakritim sarkazmom, "a moja krivda ni, če nista dobili tiste romantike, katero sta brez dvombe pričakovali. Pri nas je prozajsko ne vse, in poezija nas poganja svojih cvetov. Življenja železna pest nas je premetala in sedaj je vse podrt, vse razrušeno, vse mrtvo!"

Kontesa Serafina je sarkastična ta govorica takoj raztogotila.

(Dalje prihodnjik.)

ma Radinič. "Mene to ne bode motilo pri naših gabavah, in ko bi 'lepi' svet res zasledil srčna pota moja, bodeta pa Vi dva imela večjo veljavo pri njem."

Zagorski pogleda na uro in vidi, da se je že precej zamudil. "Gospodje," rekel je, "za zdaj moramo pretrgati svoje posvetovanje, ali če Vam je po volji, snidemo se zvečer zopet tu in nadejali bomo svoje pomenke."

"Dobro tako!" oglašila se zajedno ostala dva in vsi trije znanci vstanejo in skupaj zapuste gostilno. (Dalje prihodnjik.)

ZA SLABO PREBAVO

pomanjkanje teka ter splošno oslabele, vzemite

SEVERA'S BALZOL.

Splošna tonika za moške i ženske.

Pomaga naravi s tem da želez in jutra bodo prišla s svojim normalnim poslovanjem in prebava bo zopet postala redna.

Cena 50 in 85 centov.

Vprašajte svojega lekarnarja.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Gotova odpomoč za neprebavo, napenjanje in zaprtje.

Skušeni zdravniki se čutijo kako hitro deluje to zdravilo v takih slučajih.

Če vam vaš zdravnik še ni predpisal tega zdravila, ker poznate k vašemu lekarnarju in kupite steklenico: seve se. Njegova je lahko za živiti in za približno \$1.00 dobiti celo mesečno zalogo. Čudili se boste kako hitro učinkuje. Za slabo prebavo, napenjanje, zaprtje, nedejstvo jutra, slab tek, glavobol, slab spanec, itd. ni boljšega kot je to zdravilo. Pokušajte ga samo za par dni in čutili se boste, kako vam ponovi mod in voljo na delo. Daje trdno in posiljujajoče spenje in skoraj takoj se boste počutili bolj. (Indolovski Kuga-Tone tako dobro deluje, kaj leta stori v takih slučajih, da primorajo vse lekarnarje jamčiti isto in povrniti vsaj denar, če niste zadovoljni. Priporočeno in na prodaj v vseh dobrih lekarnah. (Adv.)

New-yorško GROZDJE.

Starim odjemalcem, kakor tudi drugim rojakom naznanjam, da bom tudi letos razpošiljal new-yorško grozdje. Ako ste torej namenjeni napraviti si kaj grozdnega soka in ako hočete imeti res dobro pijačo, tedaj je v Vašo korist, da mislite na new-yorčana, ker ta najbolje odgovarja našemu okusu in se iz njega tudi največ dobi. Med našimi rojaki raste zahteva po tem grozdju od leta do leta. Zato je potrebno, da mi svoje zahteve sporočite še pred trgatvijo, da se bom vedel ravnati. Za letos se obeta prav dobra kapljica. Prijavite se čim prej.

JOSEPH VOGRIČ.

Box 8, Sta. D. New York, N. Y.

POTREBUJEM DRVA

za delati "klasterska" drva, ri čevlje dolga, plača od \$2.00. Dela dovolj vas do mladi, kateri želi tega dela, se oglašajo na moj naslov: Frank Hren, P. O. Tioga, Wis. (Adv.)

DA SKUHAS DOBRO VO. PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v zalogi slad, hmelj, slad in vse druge potrebščine. Pošljite nam se prepričajte, da je doma pri kuhani vedno le najboljši in najceniši.

Grocerijam, sladničarjem in v daljane železnice nam primeren pust pri vaših naročilih. Pošljite informacije na:

FRANK OGLAR.

6401 Superior Avenue, Cleveland.

Krasne prilike

Sredi slovenske naselbine Milwaukee edina slovenska perlija. z vso upravo in zalogo poslopljem.

V Rimskih Toplicah na Štajskem hiša z 9. sobami in 3 kleti od glavni cesti, 5 minut od staja. Primerena za trgovino, privatno stanovanje.

Na prodaj zelo poceni. Za k

ko in zakaj? — vprašajte pri

F. S. ERMENO,

470 National Ave., Milwaukee Wis.

SVETOVNE SLAVNE EVROPEJSKE IN AMERIKANSKE AVTOMATIČNE PIŠTOLE IN REVOLVERJI PO NAJNIZJŠIH UVOZNIŠKIH CENAH!

POZOR! Opozorimo vas na brezde posuđe v importiranem oružju. KUPITE SEDAJ, predno grede cene kvišku.

MAUSERJEVE REPETIRKE—KOMBINIRANE PUKKE IN PIŠTOLE

Oficirski modeli: 8½ palcev dolge cevi 10 strelcev

101—Nemškega oficirskega modela, 8 mm kalibra (.324) (rabi navadno 9 mm Luger avtomatično pistolino strelivo), 3½ palcev cev, 440 jrdov vodljiv nastavek za daljavo, kompletna s šestimi izmenljivimi, itd.

To oružje je zelo priljubljeno med strelci in se rabi na različne potrebe. Uporabljalo se je kot vojaško oružje v Nemčiji, Rusiji, Italiji, Turčiji, Finsku, Kitajski, itd. Kot izvrstno strahotno oružje (nemška strahotna puška), za streljanje tarce in na lov. Posebno se opozarja na to, da je to oružje zelo lahko, priljubljeno, razpoložljivo in varno. Pištola z lesenim ročajem vred tehta le 2½ funta, in dolga s ročajem vred le 1½ palca. Zelo priprava je, da se nosi s seboj na lov, ker se lahko vstane v 10 sekundah. Ljudi, ki so se z njim namočili, so se z njim vsem svetu za lov na jelene, medvede, volkove, divjega prašiča, na mase, itd. V vojni je igrala Mavercica veliko vlogo enako kot Lugerjeva avtomatična pištola, ki so jo rabili strelci v Nemčiji in drugod v splošnim vojakovanju. Zaradi njene natančnosti, prebitne moči, in daljave. Šmatra se, da ta pištola nese najdalj in največje najdalje prebitno med imen vseh pištol na svetu, ker nese najdalj do 2.000 jrdov.

Kompletno pištola s navojem itd.

damo na \$29.95

100 — 8 mm palcev 4.50

NOVA TAJNA SLUŽBENA POSEBNOST

8 palcev cev in mornarsko kopito

Deber zapadni revolver

106 — Ta revolver, ki ima 5

palcev dolge cevi in mornarsko kopito,

je najboljši avtomatični

revolver za nametavanje patron v zid

dravah. Narejen in najboljšega mater

riala, ki se more dobiti na denar. Oružje

je iz najkvalitetnejšega jekla, cevi je najboljša

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

in v celoti je iz nerjavne rjane. Pištola

SEPI MODEL, KALIBER 32 IMPOR

TIRANA AVTOMATICA PIŠTOLA

106 — V odstranjenem

magazinu v kopitu se

lahko hrani 8 patron.

Pištola je dolga 4½ pal

cev in tehta le 10 on.

Ta pištola je lepo izde

načena in dobro narejena. Disto s

neha izdelka in točna. Ima varnost

napravo in popolnoma varna. Vse v

sepu.

25 kaliber pištola \$8.75

32 kaliber pištola 9.75

POSEBNI MAGAZINE

na 25 kaliber stane 1.50

POSEBNI MAGAZINE

</